Hannu Kiviranta

7.2.2019

Ympäristövaliokunta

Ympäristövaliokunnan kuulemistilaisuus 12.2.2019
Lausuntopyyntönne E 104/2018 vp, 16.1.2019

Valtioneuvoston selvitys: Euroopan komission tiedonanto koskien toimia hormonitoimintaa häiritseviin kemikaaleihin liittyvien riskien vähentämiseksi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuulluksi EU komission tiedonannosta koskien toimia hormonitoimintaa häiritseviin kemikaaleihin liittyvien riskien vähentämiseksi.

THL kannattaa Sosiaali- ja terveysministeriön aiheesta laatimaa perusmuistiota ja siinä mainittuja kansallisia kannanottoja seuraavin lisäyksin tai täsmennyksin:

a) Varovaisuusperiaate on hyvä toimintatapa varsinkin markkinoille tulevien uusien kemikaalien aiheuttamien riskien vähentämiseksi, sillä varsin usein tilanne on, että näistä kemikaaleista ei ole riittävästi tieteelliseen riskinarvioon perustuvaa tietoa. Niiden kemikaalien osalta, jotka ovat jo olleet laajasti käytössä tai esiintyvät yleisesti ympäristössä ja/tai joiden korvaaminen toisilla yhdisteillä aiheuttaa merkittävää haittaa, pitäisi nykyistä enemmän soveltaa hyöty-haitta analyysiä pelkän vaaraominaisuuden tai perinteisen riskinarvion perusteella tapahtuvaa riskinhallintaa tehtäessä.

b) THL on yhtä mieltä STM:n perusmuistion kanssa siitä, että nykyinen kosmetiikka-asetuksen eläinkoekielto on erityisen hankala hormonitoimintaa häiritsevien kemikaalien tunnistamiseksi. Hormonitoimintaa häiritsevillä aineilla on paljon lisääntymisterveysvaikutuksia ja näiden vaikutusten testaus ei onnistu vielä eläinkokeita korvaavilla *in vitro* –testeillä.

c) STM on ilmoittanut Suomen tukevan kemikaaleihin liittyvää tutkimusta EU-tasolla. THL haluaa tähdentää, että kansainvälisen näkökulman ja voimavarojen saamisen lisäksi kansallinen tutkimus kemikaaleille altistumisesta, niiden mahdollisista haitoista on oleellisen tärkeää. Kemikaalialtistumisessa on alueellisia eroja Euroopankin tasolla ja esim. kansallinen riskiviestintä kemikaaleista on helpompaa, kun voi tukeutua kotimaiseen tietoon. Lisäksi on huomioitava, että Suomessa on erinomaista väestötutkimusmateriaalia, mm. THL:ssä, altistumisen arvioimiseksi ja hyvät terveystiedon rekisterit, joiden yhdistäminen altistumistietoon, auttaa tieteellisen riskinarvioinnin prosessissa.

d) Komission tiedonannossa kannustetaan jäsenvaltioita kehittämään erityisiä tiedotus- ja koulutuskampanjoita hormonitoimintaa häiritsevistä aineista suurelle yleisölle ja haavoittuville ryhmille. THL pitää tätä kannustusta erittäin tärkeänä mm. yleisen tiedon levittämiseksi siitä, mikä on vaaran ja riskin ero. Tiedotuksella on mahdollista tähdentää sitä riskinarvion periaatetta, että terveysriskin toteutumiseen

vaikuttaa kemikaalin vaaraominaisuuden lisäksi altistumisen määrä. Tämän tiedon omaksuminen vähentää kemikaaleihin liittyviä turhia pelkoja.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Johtaja
Terveysturvallisuusosasto

Mika Salminen